

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Iure Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De sponsalibus. Consilium DXXIV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98716](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98716)

data super eo (scilicet de contrahendo matrimonio) ad sponsaliorum de futuro confirmationem, arctiusque vinculum tantum pertinere. Et omnium maxime obscuritatem, si quæ amplius in his verbis latet, discutit conditio huic contractui, post prædictorum verborum prolationem, adjecta; quod ante omnem promissionem conventum sit, quod Iacobus, antequam Maria cum eo matrimonium contraheret, curaret se liberari à fideiussione, quæ pro matre sua tenebatur: quasi promissio de contrahendo in futurum sub eâ conditione sit facta, & ab ea suspensa; quod iure permissum est, *c. de illis. De condit. appof.*

Et sane in hac re ambiguitas ac obscuritas verborum, interpretatione adversus Iacobum discutienda est, & sic facienda interpretatio, ut Maria adolescentula in captionem facile non veniat;

4 * ex eo, quod promissio qualiscumque fuerit, clandestina censi debeat, semotis arbitris, testibusque nullis adhibitis facta, *cap. Quod nobis de clandest. desponsat.* * Sponsalia autem clandestina canonibus, *c. Cum inhibito de clandest. despons.* imò & legibus odio sunt, *l. fin. de ritu nupt. l. Nuper C. De natur. lib. nullumque favorem, aut benigniorem interpretationem merentur, Augusti. Verous quæst. 107. potissimum quia in ea a tate sit Maria, quæ sine curatorum suorum consensu, ac consilio liberè nubere, aut matrimonium contrahere non possit; propter constitutionem Caroli Quinti Imp. punientis nuptias adolescentum viginti quinque annis minorum. Cum itaque hæc verba neque pura, neque præsentia sint, non matrimonium, sed sponsalia de futuro tantum constituunt; sic ut, si Maria post illa de facto contraxisset, aut contraheret matrimonium cum alio per verba de præsentia, omniumque maxime si novas nuptias carnali copula consummasset, Iacobus nihil juris ad-*

6 versus Mariam posset prætere. * Sponsalia enim dissolvuntur per matrimonium alterius sponsorum cum alio contractum, *c. Sicut, c. Inter, c. de illis de sponsal.* idque etiam sponsalia præcedentia jurata fuerint, *c. Requirunt, c. d. c. Sicut cod. tit.* Cum enim sponsalia sua naturâ sint dissolubilia, & matrimonium indissolubile, vis iuramenti antecedentis nihil agit adversus indissolubilitatem matrimonii subsequenter; sive id publicè, palam ac solemniter, præcedentibus bannis, & proclamationibus, *d. c. Cum inhibito, sive clandestinè & sine solemnitate juris contractum sit; si modò fide digni testes adhibiti sint: clandestina enim matrimonia in substantia & rei veritate secundum jus vetus à solemnibus non distant, c. 2. de clandest. desponsat. Decius conf. 163. In causa matrim. n. 1. vol. 1. Et profectò tam potens est hic dissolvendorum sponsaliorum quamvis juratorum modus, ut ad eorum dissolutionem Iudicis auctoritas non sit necessaria, *vid. Covarr. in epist. 4. decretal. 1. part. cap. 5. n. 9.**

7 Deinde licet propter sponsalia quis cogi possit ad contrahendum matrimonium, *c. Ex literis Sylvan. De sponsal.* & infamia incurritur, si quis instantibus sponsalibus cum una cum alia nuptias contrahat, *l. 1. §. fin. l. Quid ergo §. 1. De his qui notant. infamia, l. Ea que C. De donat. ante nupt. præcisè tamen quis cogi non potest, si omnino nolit, d. c. Requirunt. Indecq; est, quod postea contractum matrimonium teneat, non obstantibus sponsalibus etiam juratis, *d. c. De illis d. c. Ex literis Sylvan. d. c. Com-**

missam, c. pen. de sponsal. multa enim fieri prohibentur, quæ tamen facta tenent, *l. Patre suriso de his qui sui vel alieni iur.* Quamvis negari nequeat, quin Maria id faciendo peccet; eoq; nomine ei propter accedens præferrim juramentum penitentia imponi possit per Episcopum, si non dissolutis prius sponsalibus, & sine auctoritate Iudicis convolet ad matrimonium cum alio. Sic ut in occurrente simili casu, & ad evitandum prædictam infamiam, consultum sit prius renuntiare sponsalibus; hoc est coram Notario & testibus denuntiare sponso quod Maria nolit cum ipso nuptias contrahere; sola enim renuntiatione dissolvi possunt sponsalia, *l. 2. De divort. & repud.* potissimum ubi renuntiandi iusta & honesta causa subest, ut est in proposito, propter prædictam Caroli V. constitutionem: quæ etsi non annullat matrimonium per minorem sine parentum, Curatorum, vel propinquorum consensu, aut consilio contractum, satis tamen improbat & punit contra facientes; privando eos spe ejusdemq; lucti ex eo matrimonio. Ita ut hæc adolescentula non certiorata prius de huiusmodi constitutionis severitate, imprudenter ad sponsalia prosilierit, ac nunc certiorata prudenter, minimeque inhonestè ab illis recedat.

De Sponsalibus.

S V M M A R I V M.

Sponsalia de futuro.

1. Matrimonium, an sponsalia contrahantur per hæc verba, ego te ducam, & non aliam.
2. Munera a sponso data non inducunt matrimonium.
3. Sponsalia clandestina quæ sint.
4. Constitutio annullans matrimonium an etiam sponsalia annullat.
5. Sponsalia qui contrahit an præcisè cogi possit ad ducendum.
6. Matrimonium per verba de præsentia contractum sub conditione, si parentibus placebit, non tenet.

CONSILIVM DXXIV.

A A primam quæstionem, an his verbis, *Jch beoe bat ich u trouwen sal / ende anders geet ic nemen en sal tot geenen daegen dan* hoc est, *promitto quod te ducam uxorem, & quod aliam non accipiam ullo tempore nisi te; sponsalia an matrimonium sit contractum? Paucis respondemus nuda sponsalia tantum contracta esse. * Nulla enim dubitatio est, quin his verbis, Promitto quod te ducam uxorem, inducatur tantum sponsalia, quia absolute futurum tæpus significant, c. De illis de sponsal. Et quavis controversum sit, an per hæc verba, *Non habeo, vel ducam aliam uxorem præter te, matrimonium, an sponsalia tantum contracta sint; quibusdam, Ioan. Andra. Cardin. Ranor. & Trepos. in c. Ex parte de spons. Summa Sylvest. in V. matrim. 2. q. 10. matrimonium inde constitui; aliis, Calder. Ant. de Burr. in d. c. Ex parte, Cepolla conf. civil. 1. Alex. conf. 152. Viso processu n. 4. v. 5. Alciat. in l. Altrione C. de transact. sola sponsalia in illis constituentibus; aliis, Adriano Sexto in 4. sent. q. 13. De matrim. nec sponsalia illis contrahi existimantibus: verior tamen, & communior est omnium ferè sententia, quod ex conjunctione omnium horum verborum, *Promitto te ducere uxorem, & quod aliam non accipiam nisi te, non inducantur nisi sponsalia; quia in prima parte, ut dictum est, mera sponsalia continentur, à quibus per subiecta verba in vestigio sic loquens non cessat recedere; & sic subiecta verba ex præcedentibus intelligi, atque accipi debent, ut contineant eandem temporis rationem & eundem promissionis modum; hoc est in***

S f

futurum,

futurum, *Alexan. d. consil. 152. nr. 4. Adrian. & Covar. locis supra citatis.* * Quæ quidem sponsalia in majus vinculum non transferunt, per subsequutam ex intervallo munusculorum hinc inde missionem: quia annuli, monilia, aliaque similia munera æquivocum & incertum signum continent; & magis sub arrationem, vel simplicem donationem inducunt, *Paulus Paris. consil. 55. Attingam n. 42. vol. 4.* quàm matrimonium constituunt aut probant, *c. 1. & ibi Canonista De matrim. contracto contra interd. Ecclesie.*

3 Quibus omnibus addimus contracti matrimonii cogitationem hic assumi non posse; ob id, quod hæc verba clandestinè prolata proponantur, non coram Parocho, & testibus, nec præcedentibus proclamationibus: cujus generis contractus pro matrimonio accipi non potest, secundum salubre decretum Concilii Tridentini, *Sess. 24. c. 1. de reformat.* quod cujuscumque generis homines inhabiles reddit ad contrahendum matrimonium, qui aliter, quam præfente Parocho aut alio sacerdote de ipsius parochi, seu ordinarii licentia, & duobus ad minus testibus matrimonium contrahere attentant; hujusmodique contractum irritum & nullum decernit.

4 Ad secundam questionem, an prædictum decretum Conc. Tridentini annullans & irritans clandestinum contractum matrimonii, ad sponsalia quoque clandestina de futuro porrigendum sit? Dicimus quod, cum verba decreti de sponsalibus non loquantur, ad illa porrigenda non sint, *Ignat. Lopez in addit. ad pract. crimin. Bernar. Diaz c. 73. de illis qui interf. cland. nuptiis*; tametsi alias generaliter constitutum sit, nullius momenti esse sponsalia, ubi matrimonium est nullum, *l. Oratio De sponsal. & prohibito aliquo, prohibita censentur ea omnia, per quæ ad prohibitum pervenitur, Bald. in d. l. Oratio. Quemadmodum in eam sententiam extat Congregationis Cardinalium declaratio his verbis: Decretum Concilii (Sess. 24. c. 1. de reformat. matrim.) annullat tantummodo contractus matrimonij per verba de presenti clandestinè contracti: sponsalia autem per verba de futuro relinquit in terminis juris communis; præterquam quod per copulam sponsalia de futuro non transeant in matrimonium. Extrat apud Ignat. Lopez loco supra citato. Neque enim eadem est ratio constituendæ nullitatis, aut inefficaciæ, propter clandestinitatem in sponsalibus de futuro, quæ est in sponsalibus de presenti: cum in illis aperta sit via ex penitentia, vel qualicumque dissensu, vel utriusque, vel alterutrius tantum, recedendi. Nam ab illis, multis ex causis, recedere licet, vel mutuo consensu, etiam si jurata sint, *c. 2. c. de illis de sponsal. D. Thomas 2. 2. q. 89. artic. 9. Covar. d. part. 2. c. 6. vel ex dissensu alterutrius.* Quamvis enim cum non subest iusta causa dissensus, sine mortali peccato, (quia fides contractus non servatur) à sponsalibus alter invito altero recedere non possit, eatenusque ut ejus conscientia tangatur, quis urgeri possit, ut promissum matrimonium contrahat, etiam per censuras Ecclesiasticas, *c. Ex literis Sylvani De sponsal. D. Thomas in 4. distinct. 27. q. 2.* toleratur tamen in foro pertinacia ejus, qui ad extremum in ea persistit, & contractus observandi necessitas remittitur*

propter libertatem, quæ in matrimonio contrahendo requiritur; cum coactiones difficiles soleant habere exitus, *c. Requisivit De sponsalate Covar. in d. Epit. prima part. cap. 4.*

De quo in proposito minus dubitandum est; ob id, quod sponsa matrem his futuris nuptiis contradicentem habeat, metuaturque ex sequenti matrimonio sine ejus consensu contracto incidere in penam: constitutionis Cæsareæ Majestatis, adversus eos promulgatæ, qui invitis parentibus ac propinquis contrahunt; & sic justam recedendi ab his sponsalibus causam habeat: cum etiam sub ea conditione, *Si parentibus placuerit*, contractum matrimonium nullius sit momenti, si parentibus displiceat, *c. Super eo De condit. appes.* In proposito igitur, nisi sponsa ultro consentire, & decreto Concilii Tridentini se conformare velit ad extremum urgeri non poterit: ideoque sponso, saltem interveniente auctoritate Iudicis (quod tutius esse videtur, *Gloss. in d. c. de illis*) libertas eligendi alterius matrimonii permittenda est.

Ad tertiam questionem, an si præcedentibus prædictis sponsalibus de futuro postea accedent sponsalia de presenti huic matrimonio clandestinè, non secundum formam dicti decreti contracto majus aliquod robur insit; & an virtute hujusmodi sponsalium de futuro & presenti, se invicem cogere possint ad solemnizationem matrimonii? Respondemus, quod progressus in vitio clandestinitatis nihilo magis ratum faciat matrimonium adversus decretum Concilii, inhabilitantis personas ad clandestinè contrahendum matrimonium. Ita ut quemadmodum separatim nec clandestina sponsalia de futuro, nec clandestina sponsalia de presenti, secundum ea, quæ prædicta sunt, vinculum juris omnino obligatorium habent, ita nec conjuncta habere possint.

Quare nec in eo majus vinculum constitui debet, quod quarto loco proponitur, de literis B. ad A. scriptis, continentibus confessionem, quod amicis suis dixerit, quod alium in maritum non acciperet, nec accipere posset quàm ipsum; nec in subscriptione literarum A. ad B. mularum continente hæc verba, *Wye ghetrouwen Man* / hoc est, *fidelis meus maritus*. Nam hærent & illa de finibus clandestinitatis, propter quam Concilium matrimonio effectum juris detrahit. Sic ut in proposito themate nihil occurrat, ex quo firmum juris vinculum constitui possit, quo hi A. & B. se invicem ad progressum, aut solemnizationem matrimonii cogere possint.

De sponsalibus & matrim.

S V M M A R I V M.

Sponsalia clandestina.

1. Matrimonium coram proprio Parocho contrahendum.
2. Matrimonia clandestina hodie sublata.
3. Sponsalia clandestina an hodie sublata.
4. Sponsalia de futuro quæ sint.
5. Sponsalia de futuro an deservere liceat.

CONSILIUM DXXV.

IN causa matrimonialis controversia, quæ coram Venerabili Domino Officiali Gandensi acta & peracta est, & jam ad incudem judicii deducta, inter Joannem de S. Actorem; & Dominicellam